

**YHTIÖJÄRJESTYS**

luonnos 12102017/pa

**1§ Yhtiön toiminimi ja kotipaikka**

Yhtiön toiminimi on TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy, ja sen kotipaikka on Tampere.

**2§ Yhtiön toimiala**

Yhtiön toimialana on hankkia, tuottaa, kehittää ja hallinnoida joukkoliikenteen ja muiden kunnallisten palveluiden sovelluspalveluja sekä asiantuntijapalveluita pääasiassa omistajilleen. Yhtiö toimii julkisista hankinnoista annetun lain(30.3.2007/348) tarkoittamassa mielessä omistajiensa sidosyksikkönä ja yhteishankintayksikkönä.

Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa, hallita, ostaa, myydä ja vuokrata maksu- ja lukulaitteita, muita laitteita, kiinteistöjä, rakennuksia, rakenteita sekä asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden ja muiden yhtiöiden osakkeita ja osuuksia. Yhtiö voi ostaa, myydä ja hallita kiinteää omaisuutta sekä käydä arvopaperikauppaa.

Yhtiön toiminnan tarkoituksena ei ole voiton tavoittelu, vaan omakustannusperiaatteella toimien aikaansaada osakkeenomistajille säästöä yhteistoiminnan myötä. Yhtiö voi myydä palveluitaan myös muille joukkoliikennetoimijoille kuin omille osakkailleen.

**Ehdotus:**

*Yhtiön toimialana on henkilöliikenteessä ja muissa julkisyhteisöjen järjestämissä palveluissa käytettävien tietokoneohjelmistojen ja tietojärjestelmien valmistus, hankkiminen, kehittäminen ja hallinnointi sekä siihen liittyvä palveluiden tuottaminen, myynti, koulutus ja konsultointi pääasiassa osakkailleen. Yhtiö voi huolehtia myös henkilöliikenteen maksuliikenteestä, clearingtoiminnoista ja matkustajien maksaneisuuden tarkastamisesta sekä asiakastietojen hallinnasta.*

*Yhtiö toimii julkisia hankintoja koskevien säädösten tarkoittamana osakkaidensa sidosyksikkönä ja yhteishankintayksikkönä.*

*Yhtiö voi omistaa, hallita, myydä ja vuokrata toimialallaan käytettäviä laitteita, kiinteistöjä, rakenteita sekä asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden ja muiden yhtiöiden osakkeita ja osuuksia. Yhtiö voi käydä arvopaperikauppaa.*

*Yhtiön toiminnan ensisijaisena tarkoituksena ei ole voiton tavoittelu, vaan omakustannusperiaatteella toimien edistää tietojärjestelmien kehittämistä ja käyttöä sekä aikaansaada osakkailleen säästöä yhteistoiminnan myötä.*

*Yhtiö voi myydä palveluitaan myös muille, kuin omille osakkailleen.*

**Perustelu:** *Nyt toimiala on rajattu sovellus- ja asiantuntijapalveluiden hankkimiseen, tuottamiseen, kehittämiseen ja hallinnointiin, vaikka toimialaan pitäisi kuulua myös näiden palveluiden mahdollistamien ohjelmistojen ja tietojärjestelmien valmistus, hankkiminen, kehittäminen ja hallinnointi. Toimialan väljentäminen on perusteltua myös, koska esim. kaikkia henkilöiden kuljetuspalveluita ei välttämättä tuoteta joukkoliikenteenä. Tietokoneohjelmistojen ja laitteiden tulee tarvittaessa toimia myös yksilökyödeissä ja henkilöautoiksi luokiteltavassa kalustossa.*

*Ehdotettava toimialan väljentäminen mahdollistaisi tarvittaessa samojen it-järjestelmien alustojen ja osien hyödyntämisen myös muissa julkisyhteisöjen tuottamissa palveluissa ja kokonaisuuksissa, joissa kuljetukset ovat vain osa palveluketjua (esim. erilaiset informaatiopalvelut, palveluiden varausjärjestelmät ja Maas jne.). Esitettävät muutokset antavat siis mahdollisuuden yhtiön toiminnan kehittämisen osakkaidensa tarpeiden mukaan ja osakkaiden päättämässä laajuudessa. Koska yhtiö on julkisyhteisöjen omistama osakkaidensa sidosyksikkö, on tärkeää, ettei tulevaisuudessa synny epäselvyyttä siitä, että onko yhtiö ulottanut toimintaansa toimialansa ulkopuolelle ja, että onko toimitusjohtaja toiminut asemavaltuutensa puitteissa.*

### 3§ Osakkeet

Yhtiössä on yksi osakesarja, joka tuottaa yhden äänioikeuden osaketta kohden. Vain joukkoliikennelaissa mainitut palvelusopimusasetuksessa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset, Suomen valtio ja yhtiö itse voivat omistaa yhtiön osakkeita.

Omistussuudet määritellään toimivalta-alueen asukasmäärän mukaan siten, että kukin toimivaltainen viranomainen merkitsee yhden osakkeen yhtä toimialueensa kuntalaista kohden. Suomenvaltio merkitsee yhteensä 276 317 osaketta sekä kaikkien niiden viranomaisten osakkeet, jotka eivät ryhdy osakkaiksi perustamisvaiheessa lukuun ottamatta HSL:n laskennallista osakemäärää. Yhden osakkaan (mukaan lukien Suomen valtion) omistussuus voi olla enintään 49,9 prosenttia osakkeista ja äänivallasta.

Osakeanneissa tehdyistä osakemerkinnöistä saaduista varoista 10 prosenttia sijoitetaan osakepääomaan ja loput sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

#### **Ehdotus:**

*Yhtiössä on yksi osakesarja, joka tuottaa yhden äänioikeuden osaketta kohden. Vain ~~joukkoliikennelaissa~~ **liikenteen palveluita koskevassa laissa** mainitut **EU:n** palvelusopimusasetuksessa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset, ~~kunnat~~ **Suomen valtio** ~~muut julkisyhteisöt~~ ja yhtiö itse voivat omistaa yhtiön osakkeita.*

*~~Omistussuudet määritellään toimivalta-alueen asukasmäärän mukaan siten, että kukin toimivaltainen viranomainen merkitsee yhden osakkeen yhtä toimialueensa kuntalaista kohden. Suomen valtio merkitsee yhteensä 276 317 osaketta sekä kaikkien niiden viranomaisten osakkeet, jotka eivät ryhdy osakkaiksi perustamisvaiheessa lukuun ottamatta HSL:n laskennallista osakemäärää. Yhden osakkaan (mukaan lukien Suomen valtion) omistussuus voi olla enintään 49,9 prosenttia osakkeista ja äänivallasta.~~*

*~~Osakeanneissa tehdyistä osakemerkinnöistä saaduista varoista 10 prosenttia sijoitetaan osakepääomaan ja loput sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa.~~*

**Perustelu:** Poistettaviksi ehdotettavat kohdat eivät enää ole yhtiöjärjestyksessä tarpeellisia, eivätkä perusteltujakaan. Toimialueen asukkaiden määrän ohella tai sijasta esim. henkilöliikenteen volyymit ja yhtiön järjestelmien ja palveluiden käyttö voitaisiin ottaa perusteeksi osakkeiden määrän jakautumisessa ja edelleen osallistumisessa investointikustannuksiin. Näistä asioista voidaan joustavammin ja tarkoituksenmukaisemmin sopia osakassopimuksessa. Myös Suomen valtion luopuminen omistuksistaan ja ELY:n toimivallan siirtyminen tulevaisuudessa maakunnille sekä yhtiön toimialan väljentäminen yleisemminkin tulee huomioida tässä §:ssä. Yhtiöjärjestyksen määräys osakeanneissa saatavien varojen siirtämisestä vapaan oman pääoman rahastoon ei enää ole tarpeellista.

### 4§ Toimivaltaisten viranomaisten toimialueiden muutokset

Jos osakkaan toimialue kasvaa esimerkiksi kuntaliitoksen tai toimialueen laajennuksen myötä, osakkaalle voidaan yhtiökokouksen päätöksellä suunnata osakeanti, jossa osakas merkitsee lisäosakkeita asukasmäärän lisäyksen verran perustamisvaiheen merkintähinnalla per osake. Toimialueen pienentyessä yhtiö voi hallituksen päätöksellä ostaa osakkaalta osakkeita muutoksen verran perustamisvaiheen merkintähinnalla per osake.

Mikäli yhtiön osakkaina olevat toimivaltaiset viranomaiset liittyvät yhteen, tulee yhdistymisen seurauksena uusi viranomainen osakkeenomistajaksi yhteen liittyneiden viranomaisten sijaan.

Mikäli kuntaliitoksen osapuolina on viranomaisia, joista yksi tai useampi ei ole aiemmin ollut yhtiön osakas, tulee kuntaliitoksella syntyneen uuden viranomaisen päättää, hankkiiko se uusia osakkeita lisää sellaisen määrän, että sen omistamien osakkeiden määrä vastaa uuden viranomaisen toimialueen asukasmäärää, vai luopuuko se yhtiön osakkuudesta.

#### **Ehdotus:**

**4 § Muutokset yhtiön osakkeiden omistuksessa, osakkaiden toimialueissa, toimivallassa ja toiminnan laajuudessa**

*Muutokset, jotka tapahtuvat osakkeiden omistuksessa, osakkaina olevien julkisyhteisöjen toimivallassa, toimialueessa tai toiminnan laajuudessa voidaan ottaa huomioon keskinäisillä osakekaupoilla tai suunnatuilla osakeanneilla taikka niin, että yhtiö lunastaa osakkeita itselleen.*

**Perustelu:** Julkisyhteisöjen toimialueiden asukasmäärä ja muutokset siinä eivät ole ainoa perusteltu tapa määritellä omistuspohja ja osakkeiden jakautuminen osakkaiden kesken. Myös julkisyhteisön järjestämän toiminnan volyymi ja merkitys voivat olla hyvä peruste omistussuhteita määriteltäessä. Kaikki muutokset osakkeiden omistuksessa (esim. HSL:n tulo osakkaaksi), viranomaisten toimivallassa, toimialueessa ja toiminnan volyymissä jne. voidaan huomioida osakekaupoilla, osakeanneilla tai lunastamalla yhtiön osakkeita. Esitettävä sanamuoto mahdollistaa tarvittaessa myös maakuntien osakeomistuksen.

## 5§ Osakkaan vastuu käyttökustannuksista

Kullakin osakkaalla on kustannusosuuttaan vastaavaa maksua vastaan oikeus saada yhtiöltä käyttöönsä joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmäpalvelu sekä siihen liittyviä muita sovellus- ja asiantuntijapalveluita vuosittain.

Käyttökustannusten jako ei perustu omistusosuuksiin, vaan kustannukset kohdistetaan käyttäjille palvelun käyttövolyyymiin perustuvalla erikseen määriteltävällä jakoavaimella, joka on mahdollisimman kustannusvastaava ja objektiivinen. Jos osakas ei käytä mitään osaa järjestelmästä, osakkaan ei tarvitse vastata yhtiön kustannuksista.

Jos jotain joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmän osaa tai lisäpalvelua käyttää vain osa käyttäjistä, tämän osan tai lisäpalvelun kustannukset jaetaan vain kyseisen palvelun käyttäjille käyttövolyyymien tai saadun hyödyn suhteessa.

### **Ehdotus:**

## 5 § Osakkaan **oikeus palveluihin ja** vastuu ~~käyttö~~kustannuksista

Kullakin osakkaalla on ~~kustannusosuuttaan vastaavaa maksua~~ **korvausta** vastaan oikeus saada yhtiöltä käyttöönsä ~~joukko~~ **henkilö**liikenteen lippu-, maksu- ja informaatiojärjestelmäpalvelu sekä ~~siihen liittyviä~~ muita sovellus- ja asiantuntijapalveluita ~~vuosittain~~. **Korvaus määräytyy yhdenvertaisilla perusteilla, ottaen huomioon myös palvelun tuottamisesta ja kehittämisestä aiheutuvat kustannukset ja hyödyt.**

~~Käyttökustannusten jako ei perustu omistusosuuksiin, vaan~~ Kustannukset kohdistetaan käyttäjille palvelun käyttövolyyymiin perustuvalla erikseen määriteltävillä jakoperusteilla, jotka ovat mahdollisimman kustannusvastaavia ja objektiivisia. Jos osakas ei käytä mitään osaa yhtiön ohjelmistoista, tietojärjestelmistä tai palveluista, osakkaan ei tarvitse vastata yhtiön kustannuksista.

Jos jotain ohjelmistoa tai tietojärjestelmää taikka sen osaa tai yhtiön tuottamaa palvelua käyttää vain osa **yhtiön osakkaista** ~~käyttäjistä~~, jaetaan kustannukset tältä osin vain kyseisen osan tai palvelun käyttäjille käyttövolyyymien tai saadun hyödyn suhteessa.

**Korvaukset käytetään ensisijaisesti yhtiön käyttö-, kehittämis- ja investointikustannusten kattamiseen.**

**Perustelu:** Esityksessä on huomioitu jo edellä esitetyt muutokset. Esitys mahdollistaa lisäksi palveluiden käytöstä perittävien korvausten ja maksujen määrittelemisen niin, että myös suunnitellut kehittämistoimet ja investoinnit voidaan toteuttaa ja toisaalta, ettei mahdollista ylijäämää heti käytettäisi esim. tulevien korvausten alentamiseen tai jo perittyjen korvausten palautuksiin. Tämän järjestelyn tarkoituksena olisi turvata järjestelmien pitäminen kehittyvän teknologian mukaisessa kunnossa ja myös uudet kehittämistoimet. Vuosittain näistä asioista päätetään budjetin, tilinpäätöksen ja toimintasuunnitelman vahvistamisen yhteydessä.

## 6§ Hallitus

Yhtiöllä on hallitus, johon kuuluu seitsemästä yhdeksään (7-9) varsinaista jäsentä sekä kaksi (2) varajäsentä. ~~Valtiolla on hallituksessa aina vähintään yksi edustaja, joka tulee Liikennevirastosta.~~

Hallituksen jäsenten kelpoisuusehtona on koulutuksen ja/tai kokemuksen kautta hankittu joukkoliikennealan hyvä tuntemus ja taito taikka vahva ~~liiketoiminnallinen~~ liiketaloudellinen tai it-alan osaaminen ja kokemus.

Hallituksen jäsenen toimikausi alkaa vaalin toimittaneen yhtiökokouksen päättyessä ja päättyy ensimmäisen vaalia seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

**Ehdotus ja perustelu:** Liikenne- ja viestintäministeriö on päättänyt, että valtio luopuu osakkuudestaan yhtiössä, joten valtiolla ei enää olisi hallituspaikkaa.

## 7§ Toimitusjohtaja

Yhtiön hallitus voi tarvittaessa nimittää yhtiölle toimitusjohtajan. Hallitus päättää toimitusjohtajan palkkaeduista.

**Ehdotus:** Yhtiön hallitus voi tarvittaessa nimittää yhtiölle toimitusjohtajan. Hallitus ~~määrää~~ päättää toimitusjohtajan palkkaeduista ja muista työsuhteen ehdoista.

**Perustelu:** Ettei syntyisi epäselvyyttä toimivallasta, on tarkoituksenmukaista keskittää toimitusjohtajan kaikista työsuhteen ehdoista päättäminen hallitukselle.

## 8§ Yhtiön edustaminen ja prokuristit

Yhtiötä edustavat paitsi hallitus, myös hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja kumpikin yksin ja hallituksen jäsenet kaksi yhdessä. Lisäksi hallitus voi antaa nimetylle henkilölle prokuran tai oikeuden yhtiön edustamiseen.

## 9§ Tilikausi

Yhtiön tilikausi on kalenterivuosi. ~~Ensimmäinen tilikausi päättyy 31.12.2013.~~

## 10§ Tilintarkastajat

Yhtiöllä on yksi tilintarkastaja ja tarvittaessa yksivaratilintarkastaja. Tilintarkastajan tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä henkilö tai yhteisö. Tilintarkastajat ja varatilintarkastaja valitaan tehtäviinsä toistaiseksi

## 11 § Yhtiökokouskutsu ja -paikkakunta

Kutsu yhtiökokoukseen on toimitettava osakkeenomistajille kirjallisesti (esimerkiksi sähköpostitse) jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka osoite tai sähköpostiosoite on toimitettu yhtiön tietoon. Kutsu on toimitettava osakkeenomistajille aikaisintaan kaksi (2) kuukautta ja varsinaiseen yhtiökokouksen viimeistään neljä (4) viikkoa sekä ylimääräiseen yhtiökokoukseen viimeistään kaksi (2) viikkoa ennen kokousta.

Yhtiökokous pidetään hallituksen määräämässä paikassa joko yhtiön kotipaikkakunnalla, Helsingissä tai minkä tahansa yhtiön osakkeenomistajaa kotipaikkakunnalla Suomessa.

## 12 § Varsinainen yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain hallituksen määräämänä päivänä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa on:  
esitettävä

- toimintakertomus
- tilinpäätös
- tilintarkastuskertomus

**päätettävä**

- tilinpäätöksen vahvistamisesta;
- toimenpiteistä, joihin vahvistetun taseen mukainen voitto tai tappio antaa aihetta;
- vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle;
- hallituksen jäsenten lukumäärästä ja palkkioista;
- hallituksen jäsenten, tilintarkastajan ja varatilintarkastajanvalinnasta;
- muista yhtiöjärjestyksen tai kokouskutsun mukaan kokouksessa käsiteltävistä asioista.

**13 § Päätöksenteko yhtiökokouksissa**

Yhtiökokouksessa osakkaiden äänivalta jakautuu edustettuna (paikalla) olevien osakkeiden tuottamien äänimäärien suhteessa kuitenkin siten, että yhden osakkaan ääniosuus yhtiökokouksessa edustettuina olevista osakkeista voi olla enintään 49,9 prosenttia. Yhtiökokouksessa on jokaisella osakkaalla yksi edustaja, joka käyttää osakkaan äänivaltaa. ~~Suomen valtion yhteistä äänivaltaa yhtiökokouksessa käyttää Liikenneviraston edustaja.~~

**14 § Lunastuslauseke**

Osakkeita ei saa myydä tai muutoin luovuttaa ilman yhtiöhallituksen suostumusta.

Mikäli osakas aikoo luovuttaa omistamansa osakkeet tai osan niistä edelleen, osakkaan tulee viipymättä antaa yhtiön hallitukselle osakkeiden luovutusta koskeva kirjallinen siirtoilmoitus. Siirtoilmoituksen tulee sisältää tiedot saannosta (saannon laji, luovuttaja ja vastaanottaja, vastaanottajan yhteystiedot, siirron kohteina olevien osakkeiden numerot ja lukumäärä sekä kauppahinta tai ilmoitus siitä, että saanto on vastikkeeton).

Yhtiöllä on oikeus lunastaa osake kolmen (3) kuukauden kuluessa ilmoituksesta osakkeiden alkuperäisellä merkintähinnalla. Lunastusoikeus koskee kaikkia saantoja.

**15 § Varojen jako**

Koska yhtiön tarkoitus ei ole voiton tuottaminen osakkeenomistajille, yhtiö ei jaa osinkoa. Osakkailla ei ole oikeutta osakeyhtiölain mukaiseen vähemmistöosinkoon.

Kun jaetaan yhtiön varoja osakkaille SVOP-rahastosta tai alentamalla osakepääomaa, varat jaetaan osakkeenomistajille omistusosuuksien suhteessa.

Kun yhtiön varoja jaetaan osakkaille yhtiön omia osakkeita hankkimalla tai lunastamalla, jaettavat varat jakautuvat osakkeenomistajille hankittaviksi tai lunastettaviksi päätettyjen osakkeiden omistusosuuksien ja päätettyjen hankintahintojen suhteessa.

Yhtiötä purettaessa mahdollisesti jäljelle jäävät nettovarot tai jäljelle jäävä velkavastuu jaetaan osakkaiden kesken osakeomistuksen suhteessa. Jos kustannusten ja velkojen suorittamiseen sekä sitoumusten täyttämiseen tarvittava määrä on varoja suurempi, osakkaat ovat velvolliset suorittamaan erotuksen edellä mainittujen osuuksien suhteessa.

**Ehdotus:**

*Koska yhtiön ensisijaisena tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen osakkeenomistajille, yhtiö ei jaa osinkoa, ellei yhtiökokous neljän viidesosan (4/5) määräenemmistöllä toisin päättä. Osakkailla ei ole oikeutta osakeyhtiölain mukaiseen vähemmistöosinkoon. Yhtiön taloudellisen toiminnan ylijäämä käytetään ensisijaisesti yhtiön omistamien tai hallitsemien järjestelmien ja palveluiden kehittämiseen sekä kestävästä kehityksen mukaisen liikkumisen edistämiseen.*

*Kun jaetaan yhtiön varoja osakkaille SVOP-rahastosta tai alentamalla osakepääomaa, varat jaetaan osakkeenomistajille omistusosuuksien suhteessa.*

Kun yhtiön varoja jaetaan osakkaille yhtiön omia osakkeita hankkimalla tai lunastamalla, jaettavat varat jakautuvat osakkeenomistajille hankittaviksi tai lunastettaviksi päätettyjen osakkeiden omistusoikeuksien ja päätettyjen hankintahintojen suhteessa.

Yhtiötä purettaessa mahdollisesti jäljelle jäävät nettovarot ~~tai jäljelle jäävä velkavastuu~~ jaetaan osakkaiden kesken osakeomistuksen suhteessa. ~~Jos kustannusten ja velkojen suorittamiseen sekä sitoumusten täyttämiseen tarvittava määrä on varoja suurempi, osakkaat ovat velvolliset suorittamaan erotuksen edellä mainittujen osuuksien suhteessa.~~ Nettovaroja määriteltäessä ja jaettaessa huomioidaan myös yksittäisten osakkaiden rahoittamat investoinnit ja muu toiminnan rahoitus, jos pelkkään osakeomistukseen perustuva jako johtaisi epäoikeudenmukaiseen lopputulokseen.

**Perustelu:** Kategorinen määräys siitä, että yhtiö ei tavoittele voittoa voi johtaa siihen, että ohjelmistojen ja palvelutuotannon kehittäminen yleisemminkin jää jälkeen, kun käyttömaksut määritellään ns. kustannusvastaaviksi. Normaali kehittäminen tulisi olla mahdollista niin, ettei esim. osakeanneilla tarvitsisi hankkia lisää pääomia.

## 16 § Välitysmenettely

Erimielisyydet toisaalta yhtiön ja toisaalta hallituksen, hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan ja osakkeenomistajien välillä ratkaistaan välimiesmenettelyssä.

Kumpikin osapuoli nimeää yhden välimiehen ja nämä yhdessä puheenjohtajan. Ellei toinen osapuoli nimeä välimiestä tai nämä eivät voi sopia puheenjohtajasta kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa siitä toiselta osapuolelta kehotuksen saatuaan, nimeää välimiehen tai puheenjohtajan Keskuskauppakamarin välityslautakunta.

Välimiesoikeus kokoontuu Helsingissä. Välimiesmenettelyssä noudatetaan Keskuskauppakamarin välityslautakunnan sääntöjä ja välimiesmenettelystä annettua lakia.

**Ehdotus:** Välitysmenettelyä koskeva 16§ voidaan siirtää osakassopimukseen.